

Upphandlingsmyndighetens tillämpningsstöd

Upphandlingsmyndighetens föreskrifter (UFS 2020:1) om insamling av uppgifter för statistikändamål

Detta dokument utgör inte en del av Upphandlingsmyndighetens föreskrift (UFS 2020:1) om insamling av uppgifter för statistikändamål utan är enbart ett stöd vid tillämpningen av denna. Vad som anges i detta tillämpningsstöd är med andra ord inte bindande och ska enbart fungera som vägledning.

1 § Denna föreskrift innehåller bestämmelser om den skyldighet som den som driver en registrerad annonsdatabas har att från och med den 1 januari 2021 löpande lämna uppgifter från och om annonser om upphandling till statistikmyndigheten enligt 8 § lag om upphandlingsstatistik.

Föreskriften innehåller också bestämmelser om innehållet i och driften av statistikdatabasen enligt 12 § lag om upphandlingsstatistik.

Kommentar: Syftet med bestämmelsen är att beskriva föreskriftens tillämpningsområde. Av 1 § förordningen (2020:332) om upphandlingsstatistik samt 1 § förordningen (2015:527) med instruktion för Upphandlingsmyndigheten framgår att Upphandlingsmyndigheten är statistikmyndighet på upphandlingsområdet.

I bestämmelsen klargörs vidare att skyldigheten att lämna uppgifter för den som driver en registrerad annonsdatabas gäller från den 1 januari 2021. Endast uppgifter från och om annonser som publiceras efter detta datum kommer att samlas in. Det framgår även av föreskriftens övergångsbestämmelse.

Annonsdatabaser registreras av registermyndigheten. Av 1 § förordningen om upphandlingsstatistik samt 3 § 2 stycket förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket följer att det är Konkurrensverket som ska vara registermyndighet på upphandlingsområdet. Konkurrensverket ska alltså pröva om den som driver en annonsdatabas är lämplig utifrån lagen om upphandlingsstatistik, förordningen om

upphandlingsstatistik samt Upphandlingsmyndighetens och Konkurrensverkets föreskrifter på området.

De föreskrifter som Konkurrensverket har utfärdat är föreskrift (KKVFS 2020:1) om ansökan om registrering av en annonsdatabas enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik samt föreskrift (KKVFS 2020:2) om betalning av avgifter enligt lagen (2019:668) om upphandlingsstatistik.

2 § Den som driver en registrerad annonsdatabas ska till statistikmyndigheten lämna uppgifter från och om annonser om upphandling. Med annonser om upphandling avses förhandsannons, anbudsinfördran, efterannons, frivillig förhandsinsyn eller annons om avsikt att tilldela kontrakt genom direktupphandling enligt

1. lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU),
2. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF),
3. lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK),
4. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet (LUFS)
5. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1370/2007 av den 23 oktober 2007 om kollektivtrafik på järnväg och väg och om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1191/69 och (EEG) nr 1107/70

Med uppgifter från och om annonser avses inte uppgifter som redan har offentliggjorts i en annons om upphandling genom någon annan registrerad annonsdatabas.

Kommentar: Bestämmelsen förtydligar att det enbart är uppgifter från och om annonser som ska samlas in. Vidare förtydligas vilka typer av annonser och vilka upphandlingslagar det är fråga om.

Uttrycket ”från och om annonser” tar dels sikte på att det är fråga om vissa uppgifter som finns uttryckligen angivna i själva annonserna om upphandling. Uttrycket tar också sikte på så kallade metadata, det vill säga uppgifter som inte direkt anges i själva annonsen men som ändå hör till den.

I tredje stycket förtydligas att *annonser* i detta sammanhang inte avser annonser som enbart utgör rena återpubliceringar, till exempel i de fall då en annons publiceras i flera registrerade annonsdatabaser. Syftet är att undvika att samma uppgifter lämnas flera gånger och av olika annonsdatabaser.

3 § De uppgifter från och om annonser om upphandling som ska lämnas till statistikmyndigheten framgår av bilaga A till denna föreskrift.

Kommentar: Enligt 12 § första stycket lagen om upphandlingsstatistik får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka uppgifter för statistikändamål som Upphandlingsmyndigheten får begära från den som driver en registrerad annonsdatabas. Av 10 § första stycket 1 punkten förordningen om upphandlingsstatistik får Upphandlingsmyndigheten bland annat meddela föreskrifter om vilka uppgifter statistikdatabasen ska innehålla.

Vilka uppgifter som är möjliga att samla in styrs framför allt av bestämmelser om annonsers innehåll i upphandlingslagarna samt i upphandlingsförordningen (2016:1162). Till exempel finns i 10, 14, 14 a och 14 b §§, i den lydelse av upphandlingsförordningen som träder i kraft den 1 januari 2021, uppräknningar av vilka uppgifter en annons ska innehålla.

Det är Upphandlingsmyndigheten som får bestämma vilka uppgifter från och om en annons som myndigheten ska samla in för statistikändamål. Se även kommentaren till 2 § ovan angående uttrycket ”uppgifter från och om annonser”. Vilka uppgifter från och om annonser som kommer att samlas in av Upphandlingsmyndigheten listas i bilaga A. De uppgifter som listas i bilaga A tar dels sikte på vissa uppgifter som finns uttryckligen angivna i själva annonserna om upphandling, dels på så kallade metadata.

Bilaga A syftar även till att säkerställa kvaliteten på statistiken. Av central betydelse är att de uppgifter som samlas in hela tiden anges på exakt samma sätt. På så vis kan de uppgifter som lämnas bearbetas av Upphandlingsmyndigheten till objektiv, relevant, noggrann och jämförbar statistik. Mer om hur uppgifterna ska anges och lämnas elektroniskt framgår av bilaga A. Det finns också tekniska specifikationer om dataöverföringen på myndighetens webbplats. Dessa bör i praktiken enbart få betydelse för de som arbetar med dataöverföringen hos annonsdatabaserna.

4 § Uppgifterna ska lämnas elektroniskt i enlighet med vad som anges i denna föreskrift och i övrigt på det sätt som anvisas av myndigheten.

Kommentar: Bestämmelsen klargör vissa av de skyldigheter som åläggs de som driver en registrerad annonsdatabas. Att uppgifter ska lämnas elektroniskt är en naturlig följd av att de registrerade annonsdatabaserna ska vara elektroniska i enlighet med 7 § lagen om upphandlingsstatistik.

Av bestämmelsen framgår vidare att uppgifterna ska lämnas i enlighet med vad som anges i föreskriften och i övrigt på det sätt som anges av Upphandlingsmyndigheten. Upphandlingsmyndighetens tekniska specifikationer, som innehåller exempelvis överföringsmetod och rapporteringsformat som ska användas när uppgifter lämnas till statistikmyndigheten, finns på myndighetens webbplats. Det är viktigt att uppgifterna lämnas på det sätt som anges för att statistikinsamlingen ska fungera.

5 § Rapportering till statistikmyndigheten ska ske löpande i samband med att en annons publiceras i en registrerad annonsdatabas, dock senast inom 24 timmar från den tidpunkten.

Kommentar: I bestämmelsen beskrivs närmare vid vilken eller vilka tidpunkter rapportering till statistikmyndigheten senast ska ske.

I 2 § upphandlingsförordningen anges att en annons om upphandling ska skickas elektroniskt till Europeiska unionens publikationsbyrå för publicering. Övriga anvisningar om formerna för publicering framgår av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1986 av den 11 november 2015 om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling och om upphävande av genomförandeförordning (EU) nr 842/2011. En annons om upphandling över tröskelvärdena ska alltså först publiceras på detta sätt och sedan publiceras i en registrerad annonsdatabas. Först därefter kan uppgifter rapporteras vidare till Upphandlingsmyndigheten. Att rapportering ska ske i samband med att en annons publiceras innebär med andra ord att rapporteringen ska ske i anslutning till publicering i den registrerade annonsdatabasen.

Oavsett vad som anges ovan har det av tekniska skäl ansetts lämpligt att uppställa en tidsram inom vilken uppgifterna ska skickas. Att uppställa en bortre gräns för hur ofta uppgifterna ska lämnas har även ansetts viktigt för att tillförsäkra en god kvalitet och aktualitet vad gäller den statistik som Upphandlingsmyndigheten ska ta fram.

6 § Om det finns särskilda skäl får statistikmyndigheten medge att rapportering kan ske vid en annan tidpunkt än vad som anges i 5 §.

Kommentar: Bestämmelsen syftar till att möjliggöra avsteg från huvudregeln att inrapportering ska ske inom 24 timmar enligt 5 §. Samtidigt klargörs att sådana avsteg inte ska ske regelmässigt, utan bara tillämpas i undantagsfall.

Vad som utgör ”särskilda skäl” får avgöras i varje enskilt fall. Bestämmelsen ska exempelvis kunna tillämpas i de fall det uppstått tekniska eller liknande problem. Sådana problem kan tänkas uppstå både hos den som driver en registrerad annonsdatabas och hos Upphandlingsmyndigheten men kan även orsakas av fel hos tredje part. Avsteg från rapporteringsskyldigheten bör även kunna medges i andra situationer än vid tekniska problem.

Det är viktigt att den registrerade annonsdatabasen så fort som möjligt tar kontakt med Upphandlingsmyndigheten när det uppstått problem med överföringen av uppgifter. Det är dock upp till Upphandlingsmyndigheten att avgöra dels om det föreligger särskilda skäl i det enskilda fallet, dels när rapportering ska ske istället. Det är naturligtvis lämpligt att samråda med den berörda registrerade annonsdatabasen innan ett medgivande – eller ett nekande – besked lämnas.

7 § Den som driver en registrerad annonsdatabas ska utan dröjsmål rapportera varje avvikelse från rapporteringsskyldigheten till statistikmyndigheten.

Kommentar: Av 5 § 2 stycket förordningen för upphandlingsstatistik framgår att annonsdatabaser ska ha funktioner för att upptäcka systematiska fel i uppgifterna och för att kunna rapportera sådana fel till bland annat Upphandlingsmyndigheten. För att säkerställa kvaliteten på statistiken har det ansetts nödvändigt att varje avvikelse rapporteras.

En avvikelse kan till exempel vara att uppgifterna av någon anledning inte kan skickas inom den tidsram som anges i 5 § i föreskriften. Det kan också handla om att uppgifterna av någon anledning blivit felaktiga, exempelvis angivits inkorrekt eller manipulerats.

Det finns inga bestämda former för hur rapportering av avvikelser ska göras. Det är med andra ord upp till den som driver en registrerad annonsdatabas att avgöra detta, så länge avvikelserapporteringen sker utan dröjsmål.

8 § Den som driver en registrerad annonsdatabas ska ha en funktion som säkerställer lagring av de uppgifter som ska lämnas till statistikmyndigheten. Efter att mottagningsbekräftelse erhållits från statistikmyndigheten ska uppgifterna lagras i minst 30 dagar till.

Kommentar: Av 11 § första stycket förordningen om upphandlingsstatistik framgår bland annat att Upphandlingsmyndigheter får meddela föreskrifter för registrerade annonsdatabaser om teknisk prestanda. Den här bestämmelsen i föreskriften handlar om en sådan funktion. Begreppet ”funktion” har här och i andra bestämmelser i föreskriften ansetts lämplig eftersom det gör det möjligt för annonsdatabaserna att använda olika tekniska lösningar.

Bestämmelsen anger vidare att uppgifterna ska lagras i minst 30 dagar från det att en mottagningsbekräftelse tagits emot. Den främsta anledningen till detta är att kunna säkerställa att inga uppgifter går förlorade, vilket skulle försämra statistiken. Att uppgifterna ska lagras i minst 30 dagar beror på att det bedömts som tillräckligt för att hinna upptäcka och åtgärda eventuella felaktigheter.

Se även vad som anges om tidpunkten för rapportering i tillämpningsstödet till 5 §.

9 § Registrerade annonsdatabaser ska ha en funktion som säkerställer att de uppgifter som lämnas av upphandlande myndigheter och enheter överensstämmer med de uppgifter som sedan lämnas till statistikmyndigheten samt att de lämnas enligt angivet överföringsformat.

Kommentar: Av 11 § andra stycket 1 punkten förordningen om upphandlingsstatistik framgår bland annat att Upphandlingsmyndigheten får meddela ytterligare föreskrifter för registrerade annonsdatabaser om bland annat funktionalitet. Den här bestämmelsen i föreskriften avser en sådan funktion.

Bestämmelsen tar sikte på att beskriva den funktionalitet som annonsdatabaser behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag som registrerad annonsdatabas.

Bestämmelsens främsta syfte är att säkerställa att uppgifter som lämnas till statistikmyndigheten inte manipulerats på något sätt. Att de uppgifter som lämnas i en annons inte ska kunna ändras efter att de publicerats och överförts till Upphandlingsmyndigheten är av yttersta vikt för att kunna framställa statistik av god kvalitet. Hur funktionaliteten ska uppnås har lämnats till den som driver en registrerad annonsdatabas. Det gör det möjligt att använda sig av alternativa lösningar.

Observera att med ändring avses inte avsiktliga ändringar som upphandlande myndigheter eller enheter ibland behöver göra i annonser.

10 § De uppgifter som ska rapporteras till statistikmyndigheten ska vara fullständiga och obearbetade.

Kommentar: Av 2 § lagen om upphandlingsstatistik framgår att statistiken på upphandlingsområdet ska vara allmänt tillgänglig, objektiv, relevant, noggrann och jämförbar. Av 8 § samma lag framgår vidare att den som driver en registrerad annonsdatabas ska lämna obearbetade uppgifter från och om annonser till statistikmyndigheten.

Denna bestämmelse i föreskriften tydliggör att de uppgifter som lämnas ska vara fullständiga. Med ”fullständiga” uppgifter menas att alla uppgifter ska rapporteras i fullständigt och på det sätt som de angivits av den upphandlande organisationen. Med ”obearbetade” menas att de ska rapporteras på det sätt som de angivits av den upphandlande organisationen.

Av bestämmelsen framgår vidare att uppgifterna som lämnas inte får ha bearbetats på något sätt av den som driver en registrerad annonsdatabas. Detta innebär en skyldighet att säkerställa att uppgifterna inte har manipulerats. Även denna bestämmelse har till syfte att säkerställa uppgifternas kvalitet i statistikhänseende.

11 § Registrerade annonsdatabaser ska till statistikmyndigheten anmäla minst en kontaktperson och kontaktuppgifter till denne samt hålla dessa uppdaterade.

Kommentar: Även denna bestämmelse avser funktionalitet. Syftet med bestämmelsen är att det ska vara enkelt för Upphandlingsmyndigheten att komma i kontakt med den som driver en registrerad annonsdatabas. Detta är särskilt viktigt vid frågor som rör rapporteringen och i samband med driftsavbrott och andra avvikelser.

Så länge någonting annat inte har meddelats av Upphandlingsmyndigheten är det upp till den som driver en registrerad annonsdatabas att avgöra hur kontaktuppgifterna ska meddelas och hållas uppdaterade.

12 § För att säkerställa att uppgifter lämnas korrekt till statistikmyndigheten ska den som driver en registrerad annonsdatabas tillhandahålla en kundtjänst. Kundtjänsten ska under helgfria vardagar kunna bistå upphandlande myndigheter och enheter med stöd kring annonsering i annonsdatabasen.

Kommentar: Av 11 § andra stycket 3 punkten förordningen om upphandlingsstatistik framgår att Upphandlingsmyndigheten bland annat får meddela föreskrifter för registrerade annonsdatabaser om servicenivå. Av 8 § samma förordning framgår vidare att en registrerad annonsdatabas ska ha en kundtjänst som användare av databasen kan vända sig till med frågor och synpunkter.

Den aktuella bestämmelsen i föreskriften förtydligar att det ska finnas en kundtjänst som under helgfria vardagar kan bistå upphandlande organisationer med stöd om annonsdatabasen. Syftet är att minimera risken att uppgifterna som lämnas av upphandlande organisationer, och som senare blir till statistik, inte är korrekta. Ett sådant stöd borde särskilt inledningsvis vara av stor betydelse för att alla ska kunna genomföra lagstiftningen kring upphandlingsstatistik på bästa sätt, vilket är av stor vikt för statistikens kvalitet.

13 § Statistikmyndigheten ansvarar för statistikmyndighetens nationella databas med statistik på upphandlingsområdet. Statistikmyndigheten ansvarar för statistikdatabasens drift och innehåll samt tillhandahåller anvisningar och stöd om statistikinsamlingen.

Kommentar: Enligt 12 § första stycket lagen om upphandlingsstatistik får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om innehållet i och driften av statistikdatabasen. Se även 10 § förordningen om upphandlingsstatistik vad gäller Upphandlingsmyndighetens bemyndigande kring statistikdatabasen.

Syftet med denna bestämmelse i föreskriften är att poängtera att det utöver föreskrifterna och dess bilaga finns tillämpningsstöd i olika former, inklusive tekniska specifikationer. Detta stöd finns på Upphandlingsmyndighetens webbplats.

14 § Statistikmyndigheten ska rapportera avvikelser av vikt från rapporteringsskyldigheten till registermyndigheten.

Kommentar: Denna bestämmelse handlar också om innehållet i och driften av statistikdatabasen. För att underlätta tillsyn av de registrerade annonsdatabaserna

behöver det klargöras att Upphandlingsmyndigheten ska rapportera avvikelser av vikt vad gäller annonsdatabasers inrapportering av uppgifter till Konkurrensverket.

Det är alltså upp till Upphandlingsmyndigheten att avgöra vad som är ”av vikt”, även om myndigheten kommer att samråda med Konkurrensverket kring detta. Systematiska avvikelser i rapporteringsskyldigheten borde exempelvis vara sådant som kommer att rapporteras. De annonsdatabaser som inte lever upp till de krav som ställs kan bli föremål för Upphandlingsmyndighetens avvikelserapportering till Konkurrensverket tillsynsverksamhet.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 4 augusti 2020.

Den som driver en annonsdatabas och ansöker om registrering ska från och med den 1 januari 2021 bedriva verksamheten i enlighet med vad som anges i denna föreskrift. Upphandlingar som redan inletts genom förhandsannons, annons, efterannons, frivillig förhandsinsyn eller annons om avsikt att tilldela kontrakt genom direktupphandling före den 1 januari 2021 omfattas inte av skyldigheten att rapportera in uppgifter till statistikmyndigheten.

Kommentar: Vad gäller ikraftträdandet för föreskrifterna har det ansetts lämpligt att de snarast börja gälla. Detta för att så snart som möjligt ge annonsdatabaser som avser att registrera sig hos Konkurrensverket förutsättningar att påbörja anpassningen till det nya regelverket. Annonsdatabaser som vill bli registrerade har kunnat ansöka om detta från och med den 1 juli 2020. Insamlingen av uppgifter kommer att påbörjas den 1 januari 2021.

I andra styckets första mening i övergångsbestämmelsen förtydligas att de krav som ställs på annonsdatabaserna inte behöver vara uppfyllda förrän statistikinsamlingen påbörjas, alltså den 1 januari 2021. Detta följer dock redan av att de ändringar av upphandlingsförordningen som gör det obligatoriskt för upphandlande organisationer att annonsera i registrerade annonsdatabaser träder i kraft först det datumet. I andra styckets andra mening förtydligas att upphandlingar som påbörjats innan den 1 januari 2021 inte omfattas av kraven som ställs i föreskriften. Med ”påbörjats” i det här sammanhanget avses annonsering genom anbudsinfordran.